

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3383/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.077/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § [helyesen 27. § (1) bekezdése] alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a 32012/Ú/158/2016/11. számú közjegyzői végzés, valamint a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.077/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését (tisztesseges hatósági és bírósági eljáráshoz való jog), illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogát.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a támadott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [4] Az indítványozó 2002-ben – közjegyzői okiratba foglalt – kölcsönszerződést kötött a jelzálogbank zrt.-vel, amelyet – a szerződés nem teljesítése miatt – 2012-ben a bank felmondott. A faktoring zrt. 2016-ban kérte a jogutódlás megállapítását és végrehajtási záradék kibocsátását. A közjegyzőhelyettes még abban az évben megállapította a jogutódlást, majd a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést végrehajtási záradékkal látta el.
- [5] Az indítványozó 2019-ben kérte a végrehajtás felfüggesztését és a végrehajtási záradék törlését, mivel álláspontja szerint a faktoring zrt. nem szerepelt félként a közjegyzői okiratba foglalt szerződésben, mint szerződő fél, így nincs olyan végrehajtható közokirat, amelyben az indítványozó adós, illetve a végrehajtást kérő hitelező lenne, azaz nem felel meg a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. §-ában foglaltaknak.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a közvetlen végrehajthatóság nem a követeléshez, hanem a szerződéses pozícióhoz kötődik, azaz a követelés engedményezésével az engedményes nem lép a hitelező helyébe szerződéses félként, ahhoz a szerződés egészének az engedményezésére lenne szükség.
- [7] A közjegyző nem értett egyet az indítványozó álláspontjával. A közjegyző végzésében kifejtette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:193. § (1) bekezdése szerint az engedményezéshez a kötelezett jóváhagyása nem szükséges, a (3) bekezdés szerint pedig az engedményezéssel az engedményesre szállnak át a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok, valamint a kamatkövetelés is. A Vht. 39. § (1) bekezdése pedig lehetővé teszi a jogutódlás megállapítását, ha a végrehajtást kérő vagy a kötelezett (adós) személyében változás állt be. A fentiekből pedig az következik, hogy a tárgyi ügyben a jogutód faktoring zrt. jogosan kérte a végrehajtási záradék kiállítását.
- [8] A közjegyző rögzítette, hogy eljárása során nem vizsgálhatta a szerződés tartalmát, ahogyan a záradékolás iránti kérelem megalapozottságát sem, hatásköre csak a nyilvánvaló érvénytelenségi okok figyelembevételére terjed ki, ugyanakkor az általános szerződési feltételek tisztességtelensége vagy a fogyasztói szerződés egyes kikötéseinek tisztességtelensége nem képezhetette az eljárás tárgyát.
- [9] Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék a közjegyző végzését annak helyes indokai alapján helyben hagyta. Az indítványozó által hivatkozott BDT döntés (BDT2018. 3813.) tekintetében pedig azt rögzítette a törvényszék, hogy az nem jogegységi határozat, így nem bír kötőerővel, másrészt az abban foglalt jogeset nem a közjegyzői okiratba foglalt szerződéses jogügyletre vonatkozik.

- [10] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzések sértik a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése], valamint a jogorvoslathoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése] való jogát.
- [11] A tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelmét egyrészt abban látja az indítványozó, hogy a közjegyző végzésében lényegében tartozáselismerésnek minősíti a végrehajtási záradékkal ellátni kért, közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést, holott a szerződéskötés időpontjában – a folyósítás előtt – az indítványozónak tartozása még nem állhatott fenn. Másrészt úgy véli az indítványozó, hogy a törvényszék félreértelmezte az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú döntését, és így a tisztességes eljáráshoz való jogot sértő módon rögzítette, hogy a közjegyző nem vizsgálhatta a szerződés érvénytelenségét. Harmadrészt azért véli alaptörvény-ellenesnek az eljárást, mivel annak ellenére, hogy az Igazságügyi Minisztérium állásfoglalása szerint a közjegyző tevékenységének lényege a nemperes eljárásban a per megelőzése, elhárítása, ehelyett ő arról tájékoztatta az indítványozót, hogy milyen végrehajtási perek indítására van lehetősége.
- [12] A jogorvoslathoz való joga sérelmét az okozza az indítványozó szerint, hogy a jogutódlás megállapítása önmagában csak arra adna lehetőséget, hogy az engedményes a követelést fizetési meghagyás útján érvényesítse. Ebben az esetben az engedményesnek – az adós ellentmondása esetén – perben kellene bizonyítania a követelés megalapozottságát. Ezzel szemben a közjegyzői és bírói gyakorlat szerint – mint a jelen ügyben is – az engedményes közvetlen végrehajtási jogot kap, mivel az engedményezést úgy kezelik, mintha az engedményes szerződő fél lenne. Formálisan tehát biztosított volt a jogorvoslat lehetősége az indítványozó számára, azonban az nem tekinthető hatékonynak, mivel a fenti jogalkalmazói jogértelmezés lényegében kizárta annak vizsgálatát, hogy az engedményes mely jogszabályi rendelkezés alapján kérhette a végrehajtási záradék kiállítását a tartozás elismerése nélkül.
- [13] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó bírói pártatlanság és a fegyveregyenlőség sérelmére is hivatkozott, mivel úgy véli, hogy a végrehajtást kérőnek a végrehajtási záradék kiállítása során nem kell bizonyítania semmit a közjegyző felé, mert az nem vizsgálhatja sem a szerződés érvénytelenségét, sem azt, hogy valóban fennálló követelésről van-e szó. Sőt a közjegyző a végrehajtási záradékban megjelölt követelés összegét egy valóságtartalmában senki által nem ellenőrzött nyilatkozati tanúsítványra alapítja, amelyet iratellenesen és törvénybe ütközően közjegyzői tanúsítványként kezel, majd amikor világossá válik, hogy a végrehajtási záradék valótlan adatokat tartalmaz, hiszen a kiállítását arra nem jogosult kérte, a fogyasztónak kell költséges peres eljárást kezdeményeznie, hogy a nyilvánvaló törvénysértést „a független és törvényesen eljáró bíróság” orvosolhassa – állítja az indítványozó. A fegyveregyenlőség és a bírói pártatlansághoz való jog sérelmét látja az indítványozó abban is, hogy a végrehajtási záradékról csak a végrehajtási eljárás során szerzett tudomást.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [15] Az Abtv. 27. §-a (1) bekezdése értelmében a bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza.
- [16] Az Abtv. 27. §-a tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a támadott bírói döntés a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {például 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság már több döntésében rámutatott, hogy a polgári eljárásjog szabályaira figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [18] Az Abtv. szövegéből is az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [24]–[25]}.

- [19] Az Abv.-ben azt rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy sem a végrehajtási záradék kiállítása, sem annak törlése nem minősül az ügy érdemében hozott döntésnek, illetve a bírósági eljárást lezáró egyéb döntésnek (Abv., Indokolás [34]–[35]).
- [20] A tárgyi ügyben is a végrehajtási záradék törléséről hozott döntéseket támadta – az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasszal – az indítványozó. Az Alkotmánybíróság –az Abtv. 27. §-a és az Abv. alapján – a jelen ügyben is úgy ítélte meg, hogy a támadott határozatok nem a végrehajtási eljárás érdemében hozott, és nem is az azt befejező, hanem a végrehajtási eljárás során hozott döntések, amelyek ellen nincs helye alkotmányjogi panasz előterjesztésének {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [35]; 3278/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [17]; 3279/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság, tekintettel arra, hogy a támadott határozatok nem tekinthetők az ügy érdemében hozott, illetve bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2025/2019.

